



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

# АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

**Збірник матеріалів**

**XXVIII підсумкової науково-практичної  
конференції викладачів**

24 лютого 2026

Київ 2026

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVIII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. Т.В. МАРЕНИ, Київ: МДУ, 2026. с. 353

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 9 від 25 лютого 2026 року)

**Редакційна колегія:**

*Голова* Марена Т.В., в.о. ректора МДУ, кандидат економічних наук, доцент;

*Члени редколегії* Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;  
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;  
Демидова Ю.О., проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики МДУ, кандидат педагогічних наук, доцент;  
Калініна С. П., доктор економічних наук, професор;  
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;  
Марена Т.В., кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;  
Мельничук І. В., кандидат філологічних наук, доцент;  
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;  
Пирлік Н. В., кандидат філологічних наук, доцент;  
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;  
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;  
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVIII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 24 лютого 2026 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

*Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.*

© Маріупольський державний університет, 2026

4. Стишов О. А. Нова суспільно-політична лексика і термінологія в сучасній українській мові. *Лінгвістичні дослідження*. 2019. №. 50. С. 258–268. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znphnpu\\_lingv\\_2019\\_50\\_33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znphnpu_lingv_2019_50_33) (дата звернення: 25.12.2025).

Городнюк Наталія,  
доктор філологічних наук, доцент,  
професор кафедри англійської філології та прикладних студій  
Маріупольський державний університет

### **МІЗОГІНІЯ ГОМЕРА, АБО ЧИ БУВ ГОМЕР ЖІНКОНЕНАВИСНИКОМ?**

Поки академічна наука всебічно обговорює «гомерівське питання»: чи був Гомер узагалі, чи це вигадана особа або ж збірне поняття (очільник товариства співців-рапсодів чи редактор епічних поем), – спробуємо, спираючись на текст «Іліади», розглянути, як представлено жіноцтво у цьому творі і чому феміністично налаштовані літературознавці закидають авторові мізогінію.

По-перше, така думка виникає при спробі осмислення причин і приводу війни: попри те, що червоною ниткою в тексті накреслюється мотив заздрості греків до троянців (Троя подається Гомером таким ласим шматком: багата на худобу, метали та інші цінності стародавнього світу), але причиною і виною війни є, звісно, жінка – Єлена. При чому самі троянці не звинувачують Єлену у своїй біда, для них однозначно винен Александр (Паріс), який викрав її і привіз, як трофей, безвольний і безсловесний об'єкт. Таким чином, волевиявлення Єлени жодною зі сторін до уваги не бралось, отже, становище цариці Спарти, фактично, мало чим відрізнялося від становища рабині (хіба що відсутністю тяжкої праці).

І греки, і троянці з полегшенням сприймають двобій суперників, вважаючи, що це вирішить суперечку (переможцеві дістанеться Єлена і скарб) та покладе край тривалій і кровопролитній війні. Але при хиткому перемир'ї та укладеній клятві саме ображені Парісом богині – Афіна і Гера – усіляко під'юджують сторони і вимагають подальших боїв – аж до повного знищення Трої. Обидві богині у Гомера поводяться як заздрісні, норовливі і сварливі баби. Так, Афіна – ця глибоко шанована греками богиня мудрості і справедливої війни (!) – у подієвій канві «Іліади» однозначно перевершує Ареса своїми підступами і військовими вивертами (той лише послідовно, але без властивої йому «несамовитості» підтримує

троянців): під час перемир'я, коли обидві сторони чекають остаточного рішення очільників, саме Афіна під чужою подобою намовляє троянського лучника стріляти у Менелая задля нового витка жорстокої і безглуздої бійні – і сама ж керує летом цієї стріли, ледь відводячи її убік, але не настільки, щоб вона пройшла повз царя Спарти – їй потрібно, щоб героя було поранено і греки, вгледівши кров, спалахнули праведним гнівом проти порушників клятви та перемир'я. Як бачимо, нині – завдяки цьому епізоду – Афіна була б однозначно богинею чорного піару.

Не відстає від доньки «егідодержавного Зевса» і його дружина – «зухвалоязична Гера» (за висловом Посейдона, якого вона намовляє підтримати греків всупереч волі Зевса). За сюжетом, вона повсякчас ставить під сумнів рішення свого чоловіка, виявляючи неабиякий непослух супроти волі верховного бога. Якщо Зевс-громовержець постає у Гомера утіленням справедливості, мудрості та державницького мислення, який щоразу прагне покласти край кровопролиттю і розвести сторони, то дружина і донька усіяко заохочують вояків та їхніх очільників, щоразу вселяючи у них запал, гнів, звитягу, лють та інші афекти, які не сприяють мирному завершенню конфлікту. Зевс добре знає це і неодноразово докоряє обом за непослух, а також неодноразово досадує через конфронтацію з дружиною...

Так, в епізоді, коли з волі Зевса троянці відбили напад греків і потіснили їх аж до кораблів, засмучені і знервовані богині, убравшись у бойові обладунки, вже були ладні на колісницях кинутися у бій задля своїх улюбленців-греків, але були спинені Зевсом: громовержець переказує через богиню-вісницю Ірідю свій наказ, де прямо погрожує блискавками через непослух:

412] їх перестріла вона і Зевсів наказ сповістила:

413] «Що це, куди ви? Яке вам безумство серця запалило?

414] Не дозволяє Кронід заступатися вам за аргеїв.

415] Ось вам загрожує Кроносів син, і справдиться те неодмінно:

416] Він покалічить вам коней баских, що везуть колісницю,

417] З повоза скине самих, колісницю він ту поламає,

418] В коловороті років навіть літ через десять не вдасться

419] Вам тих загоїти ран, що своїми завдасть блискавками.

420] Хай ясноока побачить, що значить із батьком змагатись.

421] Геру ж не так він винує, не так обурений нею, –

422] Завжди перечити, що їй не скаже, давно вона звикла.

423] Ти ж, поганюча, ти – сука безстидна, якщо на самого

424] Зевса списом своїм величезним дерзнеш замахнутись» [1].

Зауважимо, що два останні рядки монологу Іриди – це те, що богиня-вісниця додала вже від себе, цього у словах Зевса не було! Звісно, за Гомером, Іріда теж жінка, а отже, не промине вкусити верховну богиню Геру, додавши кілька лайливих слів і від себе.

Суперечка Зевса і богинь (головним чином, Гери, оскільки Афіна злиться мовчки) переходить у відверту сварку й образи: Зевс, нарікаючи на гнівливість і безсоромність дружини, прямо у своїй чоловічій безпосередності лає її останніми словами: «гірше суки-бо ти безсоромна!» [1].

Таким чином, ідейно-емоційне забарвлення окреслених епізодів недвозначно постулює думку про те, що влада у жіночих руках – це страшна, некерована і руйнівна сила, здатна знищити усе навколо. Тож повертаючись до «гомерівського питання», чи існував і в якій іпостасі існував Гомер – творця чи редактора, ми єдине, в чому не сумніваємося, так це в тому, що Гомер був чоловіком, бо це суто чоловіче письмо, що представляє виразно чоловічий погляд на світ, та й сам чоловічий світ, у якому жінка – це безправний об'єкт, річ або трофей.

Навіть якщо повернутися до зав'язки твору, а це мотив сварки між Агамемноном і Ахіллом на початку першої пісні, то причиною сварки також виступають дівчата. Попри те, що негативні риси виявляють саме чоловіки, –Агамемнона недвозначно тавровано через бундючність та чванливість, але предмет суперечки – трофей: донька троянського жреця Хріса Хрісеїда та Ахіллова бранка Брісеїда. За сюжетом, Агамемнон відкидає багатий викуп жреця Хріса за доньку-полонянку, чим викликає гнів Аполлона, який насилає мор серед греків. Ахілл наполягає на тому, що Агамемнон має виправити ситуацію, що склалася, повернувши дівчину батькові. Той зрештою погоджується, відібравши собі як компенсацію улюблену бранку Ахілла...

Отже, відповідаючи на питання, винесене у назву тез, зауважимо, що Гомер був утіленням світогляду давніх греків, тобто не більшим жінконенависником, аніж усе античне суспільство, мізогінне за своєю суттю. Це означає, що для давніх греків він не виявляв якоїсь надмірної мізогінії, окрім тої, що була прийнятною на загальному рівні. Але на сьогоднішній день така позиція є, безперечно, мізогінною, що віддзеркалює чоловічий шовінізм патріархальної культури в цілому, що у свою чергу породило тренд на дискусію з Гомером, яка лежить у підґрунті деконструкції гомерівського міфу постмодерної жіночої літератури Маргарет Етвуд, Медлін Міллер та ін., які прагнуть вияскравити жіночу позицію й оприявнити жіночий голос у чоловічому світі.

### Література

1. Гомер. Іліада / переклад Бориса Тена. URL: [https://ae-lib.org.ua/texts/homer\\_iliad\\_ua.htm](https://ae-lib.org.ua/texts/homer_iliad_ua.htm)